

Platvormitöö seadus

§ 1. Reguleerimisala ja eesmärk

Käesolevas seaduses sätestatakse õigused ja kohustused digitaalsele tööplatvormile (edaspidi *platvorm*), platvormitöö tegijale ja vahendajale eesmärgiga parandada platvormi kaudu tehtava töö tingimusi.

§ 2. Kohaldamisala

Eestis tehtavat platvormitööd korraldava platvormi suhtes kohaldatakse käesolevat seadust olenemata platvormi asukohast ning platvormi ja vahendaja või platvormitöö tegija vahelisele lepingule kohaldatavast õigusest.

§ 3. Terminid

(1) Platvorm käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline või juriidiline isik (edaspidi *isik*), kes osutab teenust, mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:

- 1) teenust osutatakse vähemalt osaliselt kaugteenusena elektrooniliste vahendite, nagu veebisaidi või mobiilirakenduse kaudu;
- 2) teenust osutatakse teenusesaaja taotlusel;
- 3) teenus sisaldab olulise osana tasu eest tehtava töö korraldamist;
- 4) teenuse osutamisel kasutatakse automaatseid seire- või otsustussüsteeme;
- 5) teenuse peamine eesmärk ei ole vara kasutamine, jagamine või kauba müük.

(2) Platvormitöö käesoleva seaduse tähenduses on töö, mida korraldatakse platvormi kaudu ja mida teeb isik platvormi või vahendaja ja isiku vahelise lepingulise suhte alusel, olenemata sellest, kas isikul või vahendajal on lepinguline suhe teenusesaajaga.

(3) Platvormitöö tegija käesoleva seaduse tähenduses on platvormitööd tegev isik sõltumata sellest, millise lepingu alusel tööd tehakse või millisena on pooled omavahelise suhte kindlaks määranud.

(4) Platvormitöötaja käesoleva seaduse tähenduses on töölepingu alusel platvormitööd tegev füüsiline isik.

(5) Vahendaja käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes eesmärgiga teha platvormitöö kättesaadavaks platvormile või platvormi kaudu:

- 1) loob lepingulise suhte platvormi ja platvormitöö tegijaga või
- 2) on platvormi ja platvormitöö tegija vahelises alltöövõtuahelas.

(6) Platvormitöö tegijate esindajad käesoleva seaduse tähenduses on platvormitöötajate esindajad ja muud platvormitöö tegijate esindajad.

(7) Automaatne seiresüsteem käesoleva seaduse tähenduses on süsteem, mida kasutatakse platvormitöö tegija töö tulemuse või tegevuse jälgimiseks, hindamiseks või kontrollimiseks elektroonilise vahendi abil, kogudes sealhulgas isikuandmeid.

(8) Automaatne otsustussüsteem käesoleva seaduse tähenduses on süsteem, mida elektrooniliste vahendite abil kasutatakse sellise otsuse tegemiseks või toetamiseks, mis mõjutab märkimisväärselt platvormitöö tegija töötingimusi ja lepingulist staatust. Eelkõige mõjutavad platvormitöö tegijat otsused, mis puudutavad töölevõtmist, juurdepääsu tööülesannetele ja tööülesannete korraldust, töötasu, tööülesannete hinnastamist, ohutust ja tervist, tööaega, juurdepääsu koolitusele, edutamist või muud samaväärset meetet ning tema konto piiramist, peatamist või sulgemist.

§ 4. Kaitse tagamine vahendaja kasutamise korral

(1) Kui platvormitööd tehakse vahendaja kaudu, lepivad platvorm ja vahendaja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kokku, kes vastutab käesolevas seaduses platvormile sätestatud kohustuste täitmise eest.

(2) Platvorm ja vahendaja teevad koostööd ja vahetavad teavet ulatuses, mis on vajalik platvormitöö tegijale käesoleva seadusega ettenähtud õiguste tagamiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkuleppe puudumise korral vastutavad platvorm ja vahendaja käesolevas seaduses sätestatud kohustuste täitmise eest solidaarselt.

§ 5. Töösuhte tuvastamine

Töösuhte tuvastamisel võetakse arvesse platvormitöö korraldamise juhtimise ja kontrolli ulatust, sealhulgas automaatse seire- ja otsustussüsteemi kasutamist.

§ 6. Töösuhte eeldus platvormitöös

(1) Platvormitööle kohaldatakse töölepingu seaduse § 1 lõikes 2 sätestatud eeldust töölepingu olemasolu kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eeldus ei rakendu, kui platvorm tõendab, et platvormi ja platvormitöö tegija vahel ei ole töösuhet töölepingu seaduse tähenduses.

§ 7. Isikuandmete töötlemise piirangud

(1) Platvorm ei või automaatsete seire- ja otsustussüsteemide abil:

1) töödelda platvormitöö tegija emotsionaalset või psühholoogilist seisundit käsitlevaid isikuandmeid;

2) töödelda platvormitöö tegija eravestlustega seotud isikuandmeid, sealhulgas teabevahetust teiste platvormitöö tegijate ja platvormitöö tegijate esindajatega;

3) koguda isikuandmeid ajal, mil platvormitöö tegija ei paku ega tee platvormitööd;

4) töödelda isikuandmeid eesmärgiga prognoosida platvormitöö tegija Euroopa Liidu põhiõiguste hartas nimetatud põhiõiguste, sealhulgas ühinemisvabaduse, kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õiguse või teavitamise ja konsulteerimise õiguse kasutamist;

5) töödelda isikuandmeid eesmärgiga järeltada platvormitöö tegija rassi, etnilist päritolu, rändestaatus, poliitilisi vaateid, usulisi või filosoofilisi veendumusi, puuet, tervises seisundit, emotsionaalset või psühholoogilist seisundit, ametiühingusse kuulumist, seksuaalelu või seksuaalset sättumust;

6) töödelda platvormitöö tegija biomeetrilisi andmeid tema identifitseerimise eesmärgil, võrreldes kõnealuseid andmeid teiste füüsiliste isikute biomeetriliste andmetega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka lepingueelsetel läbirääkimistel või lepingu sõlmimist muul viisil ette valmistades.

(3) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka juhul, kui platvorm kasutab käesoleva seaduse § 3 lõigetes 7 ja 8 nimetatata automaatseid süsteeme, mis teevad või toetavad otsuseid, mis ükskõik mil viisil mõjutavad platvormitöö tegijaid.

§ 8. Andmekaitsealane mõjuhindang

(1) Platvorm teeb automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) artiklis 35 sätestatud andmekaitsealase mõjuhindangu, milles hinnatakse ka vastavust käesoleva seaduse §-s 6 sätestatud isikuandmete töötlemise piirangutele.

(2) Platvorm küsib mõjuhindangu koostamisel platvormitöö tegijate ja nende esindajate seisukohti ning esitab mõjuhindangu tulemused platvormitöö tegijate esindajatele.

§ 9. Automaatsete süsteemide kasutamisest teavitamine

(1) Platvorm esitab platvormitöö tegijatele ja nende esindajatele käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud teabe kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis arusaadaval ja hõlpsasti kättesaadaval kujul.

(2) Automaatsete seiresüsteemide kasutamise korral esitab platvorm järgmise teabe:

1) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või need võetakse kasutusele;

2) süsteemide kontrollitavate, seirataivate või hinnatavate andmete ja tegevuste kategooriad ning teenusesaajate hinnangud;

3) seire eesmärk ja viis, kuidas süsteem seiret teeb;

4) süsteemides töödeldavate isikuandmete vastuvõtjad või vastuvõtjate kategooriad ning isikuandmete mis tahes edastamine või üleandmine, sealhulgas kontserni sees.

(3) Automaatsete otsustussüsteemide kasutamise korral esitab platvorm järgmise teabe:

1) asjaolu, et selliseid süsteeme kasutatakse või need võetakse kasutusele;

2) süsteemide tehtavate või toetatavate otsuste kategooriad;

3) andmete kategooriad ja peamised parameetrid, mida süsteemis arvesse võetakse, ning peamiste parameetrite suhteline tähtsus automaatsete otsuste tegemisel, sealhulgas viis, kuidas platvormitöö tegija isikuandmed või käitumine otsuseid mõjutavad;

4) otsuste põhjendused, mis puudutavad platvormitöö tegijate konto piiramist, peatamist või sulgemist, tasu maksmisest keeldumist, lepingulist staatust või muid samaväärse või kahjuliku mõjuga otsuseid.

(4) Kui platvorm kasutab käesoleva seaduse § 3 lõigetes 7 ja 8 nimetatata automaatseid süsteeme, esitab platvorm teabe igit liiki otsuste kohta, mida teevad või toetavad automaatsed süsteemid ning mis mõjutavad platvormitöö tegijaid mis tahes viisil.

(5) Platvorm esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud kokkuvõtliku teabe platvormitöö tegijale üksnes tema töötingimusi otseselt mõjutavate automaatsete süsteemide ja nende omaduste kohta:

- 1) hiljemalt esimesel tööpäeval;
- 2) enne platvormitöö tingimusi, töökorraldust või tulemuste seiramist mõjutavate muudatuste tegemist ja
- 3) platvormitöö tegija nõudmise korral.

(6) Platvorm esitab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud üksikasjaliku teabe kõigi asjakohaste süsteemide ja nende omaduste kohta:

- 1) platvormitöö tegijale tema nõudmise korral;
- 2) platvormitöö tegijate esindajatele enne süsteemide kasutuselevõttu, enne platvormitöö tingimusi, töökorraldust või tulemuste seiramist mõjutavate muudatuste tegemist ja nende nõudmise korral;
- 3) Tööinspeksioonile või Andmekaitse Inspeksioonile nende nõudmise korral.

(7) Lepingueelsetel läbirääkimistel või lepingu sõlmimist muul viisil ette valmistades esitab platvorm töölesoovijale enne protsessi algust kokkuvõtliku teabe selles protsessis kasutatavate automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kohta.

(8) Platvormitöö tegijatel on õigus platvormitöö käigus automaatsetes seire- ja otsustussüsteemides loodud isikuandmete, sealhulgas arvamuste ja hinnangute ülekandmisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artiklis 20 sätestatud korras. Ülekandmise hõlbustamiseks tagab platvorm tasuta vahendid ning edastab platvormitöö tegija taotlusel andmed otse kolmandale isikule.

§ 10. Automaatsete süsteemide inimjärelevalve

(1) Platvorm tagab järjepideva inimjärelevalve automaatsete seire- ja otsustussüsteemide tehtavate või toetatavate üksikotsuste mõju üle platvormitöö tegijatele, sealhulgas nende töötingimustele ja võrdsele kohtlemisele töökohal.

(2) Platvorm teeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud inimjärelevalvet platvormitöötajate esindajate osalusel korrapäraselt kuid vähemalt kord iga kahe aasta jooksul, korraldades asjakohase hindamise.

(3) Platvorm tagab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud inimjärelevalve tegijate ja mõju hindajate pädevuse, väljaõppe ja volitused, sealhulgas automaatsete otsuste tühistamiseks.

(4) Kui inimjärelevalve või hindamise käigus ilmneb, et automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamisel esineb tööl diskrimineerimise risk, või tuvastatakse, et automaatse seire- või otsustussüsteemi tehtud või toetatud üksikotsustega on rikutud platvormitöö tegija õigusi, võtab platvorm meetmed selliste olukordade ärahoidmiseks, eelkõige muudab automaatset süsteemi või lõpetab selle kasutamise.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hindamise tulemused edastatakse platvormitöö tegijate esindajatele ning nõudmise korral ka platvormitöö tegijatele, Tööinspeksioonile ja Andmekaitse Inspeksioonile.

(6) Otsused platvormitöö tegija lepingulise suhte või konto peatamise, lõpetamise või kontole piirangute kehtestamise kohta ja muud samaväärse kahjuliku mõjuga otsused teeb inimene ning nende tegemine üksnes automaatse süsteemiga on keelatud.

§ 11. Automaatsete otsuste selgitamine, läbivaatamine ja parandamine inimese poolt

(1) Platvormitöö tegija nõudmise korral esitab platvorm selgituse automaatse süsteemi tehtud või toetatud otsuse kohta. Selgitus esitatakse viivitamata kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selgel ja arusaadaval viisil. Platvorm tagab, et platvormitöö tegijal on võimalus võtta otsuse tegemiseni viinud faktide, asjaolude ja põhjuste selgitamiseks ühendust pädeva, väljaõppinud ja vajalike volitustega kontaktisikuga.

(2) Platvorm esitab platvormitöö tegijale viivitamata, kuid hiljemalt otsuse jõustumise kuupäeval kirjaliku põhjenduse kõigi automaatsete otsustussüsteemi tehtud või toetatud otsuste kohta, mis käsitlevad:

- 1) platvormitöö tegija konto piiramist, peatamist või sulgemist;
- 2) tasu maksmisest keeldumist tehtud platvormitöö eest;
- 3) platvormitöö tegija lepingulist staatust;
- 4) muid punktides 1–3 nimetatud otsustega samaväärset kahjulikku mõju omavaid otsuseid või otsuseid, mis mõjutavad töösuhte või muude lepinguliste suhete olulisi aspekte.

(3) Platvormitöö tegijal ja tema esindajal on õigus taotleda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud otsuste läbivaatamist. Platvorm vastab taotlusele 14 kalendripäeva jooksul taotluse saamisest arvates kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ning esitab vastuses täpsed ja asjakohased põhjendused.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud automaatse süsteemi tehtud või toetatud otsused rikuvad platvormitöö tegija õigusi, parandab platvorm otsuse viivitamata, kuid hiljemalt 14. kalendripäeval. Kui otsust ei ole võimalik parandada, hüvitab platvorm tekitatud kahju ning võtab meetmed selliste olukordade vältimiseks, eelkõige muudab automaatset otsustusprotsessi või lõpetab selle kasutamise.

(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata platvormitöö tegijatele, kes on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (ELT L 186, 11.07.2019, lk 57–79) artikli 2 punktis 1 määratletud ärikasutajad.

§ 12. Platvormitöötaja töötervishoid ja -ohutus

(1) Platvorm rakendab töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud nõudeid platvormitöötajate tervise kaitseks, sealhulgas:

- 1) hindab töökeskkonna riskianalüüsi koostamisel automaatsete seire- ja otsustussüsteemide kasutamisega kaasnevaid riske platvormitöötaja tervisele ja ohutusele ning riskide vähendamiseks rakendatavate abinõude asjakohasust;
- 2) võtab kasutusele asjakohased abinõud automaatsete seire- ja otsustussüsteemidega seotud riskide vältimiseks või vähendamiseks;

- 3) ei kasuta automaatseid seire- ja otsustussüsteeme viisil, mis avaldab platvormitöötajale põhjendamatu survet või seab ohtu tema ohutuse, füüsilise või vaimse tervise;
- 4) tagab töötervishoiu ja -ohutuse nõuete rikkumistest teavitamise kanali.

(2) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka juhul, kui platvorm kasutab käesoleva seaduse § 3 lõigetes 7 ja 8 nimetatuta automaatseid süsteeme, mis teevad või toetavad otsuseid, mis ükskõik mil viisil mõjutavad platvormitöötajaid.

§ 13. Informeerimine ja konsulteerimine automaatsete süsteemide kasutuselevõtu või muutmise korral

(1) Enne automaatsete seire- või otsustussüsteemide kasutuselevõttu või nende olulist muutmist informeerib ja konsulteerib platvorm platvormitöötajate esindajaid või nende puudumise korral platvormitöötajaid töötajate usaldusisiku seaduse 5. peatükis sätestatud korras.

(2) Kui platvormitöötajate esindajad või platvormitöötajad kasutavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul töötajate usaldusisiku seaduse § 21 lõikes 5 sätestatud eksperdi kaasamise õigust, eksperdi kaasamine on vajalik teavitamise ja konsulteerimise objektiks oleva küsimuse uurimiseks ja arvamuse koostamiseks ning platvormil on Eestis rohkem kui 250 töötajat, kannab platvorm eksperdi kaasamisega seotud mõistlikud kulud.

§ 14. Teabe esitamise kohustus

(1) Platvorm teeb Tööinspeksioonile ja platvormitöö tegijate esindajatele kättesaadavaks järgmise teabe:

- 1) platvormitöö tegijate arv eraldi lepingu liigi ja töötatud tundide arvu järgi;
- 2) platvormi lepinguliste suhete üldtingimused;
- 3) loetelu vahendajatest, kellega platvormil on lepinguline suhe.

(2) Platvorm ajakohastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 nimetatud teavet iga kalendriaasta teise ja neljanda kvartali lõpuks. Kui platvorm on Euroopa Komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36–41) mõistes mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtte, ajakohastab ta nimetatud teavet iga kalendriaasta neljanda kvartali lõpuks. Platvorm ajakohastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud teavet iga kord, kui tingimusi muudetakse.

(3) Tööinspeksioonil ja platvormitöö tegijate esindajatel on õigus nõuda platvormilt järgmist teavet:

- 1) korrapäraselt platvormitööd tegevate platvormitöö tegijate arv nende platvormil töötamise kestuse järgi;
- 2) korrapäraselt platvormitööd tegevate platvormitöö tegijate nädala keskmine töötundide arv platvormitöö tegija kohta;
- 3) korrapäraselt platvormitööd tegevate platvormitöö tegijate keskmine sissetulek.

(4) Tööinspeksioonil ja platvormitöö tegijate esindajatel on õigus küsida platvormilt lisa selgitusi ja üksikasju esitatud teabe kohta ning platvorm on kohustatud vastama viivitamata.

§ 15. Platvormitöö tegijate suhtluskanal

Platvorm tagab platvormitöö tegijatele võimaluse suhelda üksteise ja platvormitöö tegijate esindajatega turvaliselt ja konfidentsiaalselt platvormi digitaristu või muu samalaadse vahendi kaudu.

§ 16. Kaitse ebasoodsa kohtlemise eest ja lepingu ülesütlemise korral

(1) Platvorm ei tohi platvormitöö tegijat ja platvormitöö tegijate esindajat kohelda ebasoodsalt või rakendada nende suhtes mis tahes ebasoodsate tagajärgedega meetmeid seetõttu, et nad tuginevad platvormitöö tegijate õigustele, juhivad tähelepanu oma õiguste rikkumisele või toetavad teist platvormitöö tegijat tema õiguste kaitsel.

(2) Platvorm ei tohi platvormitöö tegijaga sõlmitud lepingut üles öelda, kohaldada tema suhtes muid samaväärse mõjuga meetmeid ega neid ette valmistada põhjusel, et platvormitöö tegija on kasutanud käesolevas seaduses sätestatud õigusi.

(3) Kui platvormitöö tegija leiab, et temaga on leping üles öeldud või kohaldatud muud samaväärse mõjuga meetet põhjusel, et ta kasutas käesolevas seaduses sätestatud õigusi, võib ta nõuda platvormilt selle kohta põhjendust. Platvorm esitab põhjenduse viivitamata kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(4) Kui platvormitöö tegija esitab kohtule või töövaidluskomisjonile asjaolud, mis võimaldavad eeldada, et platvormitöö tegijaga öeldi leping üles või kohaldati muud samaväärse mõjuga meetet põhjusel, et ta kasutas käesolevas seaduses sätestatud õigusi, loetakse, et leping öeldi üles või meetet kohaldati eelnimetatud põhjusel, kui platvorm ei tõenda vastupidist.

(5) Platvorm ei tohi käesoleva seaduse § 10 lõigetes 1 ja 2 nimetatud ülesannete täitjate lepingut üles öelda ega neid muul viisil ebasoodsalt kohelda nende ülesannete täitmise tõttu.

§ 17. Riiklik järelevalve

(1) Käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle teeb riiklikku järelevalvet Tööinspektsioon.

(2) Tööinspektsioon võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve tegemisel kasutada korrakaitseseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras.

(3) Käesoleva seaduse §-des 7–11 sätestatud isikuandmete töötlemise nõuete täitmise üle teeb järelevalvet Andmekaitse Inspektsioon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 kohaselt.

(4) Andmekaitse Inspektsioon kohaldab käesolevas seaduses sätestatud isikuandmete töötlemise nõuete rikkumise korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 artikli 83 lõikes 5 sätestatud trahvi suuruse ülemmäära.

§ 18. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 2. detsembril.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/2831 platvormitöö tingimuste parandamise kohta (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L, 2024/2831, 11.11.2024)

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2026. a

Algatab Vabariigi Valitsus 2026. a

(allkirjastatud digitaalselt)